૧૭. સ્વર્ગની ચકલી

જાપાન દેશની આ વાત છે. ત્યાંના પર્વતની તળેટીમાં બાજુબાજુમાં બે ઝૂંપડીઓ હતી. એક ઝૂંપડીમાં એક વૃદ્ધ રહેતો હતો. તે ભલો, ભોળો, દયાળુ અને સીધો સાદો હતો. બીજી ઝૂંપડીમાં એક વૃદ્ધા રહેતી હતી. તે ઝઘડાખોર હતી.

વૃદ્ધ જીવજંતુઓ પર દયા કરી તેમને ખવડાવતો. જ્યારે વૃદ્ધાને દયા સાથે કોઈ સંબંધ ન હતો. રોજ સવારે એક ચકલી આવી મીઠું - મધુરું ગીત ગાઈને વૃદ્ધને જગાડતી. વૃદ્ધ ખુશ થઈ તેને ખવડાવતો. બંને એકમેક સાથે ખૂબજ હળીમળી ગયાં હતાં. વૃદ્ધા આળસુ હતી. તેને આવું કંઈ ગમતું નહિ. તે મોડે સુધી સૂઈ રહેતી. તેને ચકલીનું ગીત સાંભળવું ગમતું નહિ તેથી તેને ઉડાડી મૂકતી.

એક દિવસ ચકલીના ગીતથી વૃદ્ધાની ઊંઘ ઊડી ગઈ. તે બહાર આવી. ચકલીને ગાતી બંધ કરવા તેણે એક યુક્તિ કરી. બીજે દિવસે વહેલી સવારે વૃદ્ધાએ પાઉડરની ભૂકી ચારે તરફ છાંટી દીધી. દરરોજની માફક ચકલી ગીત ગણગણતી આવી. આવતાવેંત જ તે બેભાન બની ગઈ અને તેનો ગણગણાટ બંધ થઈ ગયો.

બીજા દિવસે ચકલીનું ગીત ન સંભળાવાથી વૃદ્ધ ઘરની બહાર નીકળ્યો, ઘણીવાર ચકલીની શોધ કરી પણ ચકલી ક્યાંય મળી નહી. તે નિરાશ અને દુ:ખી થઈ ગયો.

બીજે દિવસે વૃદ્ધ ફરવા નીકળ્યો, એક ઘટાદાર વૃક્ષની છાયામાં બેઠો. ત્યાં તેને ચકલીનો અવાજ સંભળાયો. તેણે ઉપર

9I62UF

જોયું તો ડાળી ઉપર બેઠેલી ચકલીએ કહ્યું કે, 'મારી સાથે કોઈએ દગો કર્યો છે. પરંતુ હું તો સ્વર્ગની ચકલી છું. મારું કોઈ કંઈ બગાડી શકવાનું નથી. હું તમારા ઉપર ખૂબ ખુશ છું.' ચકલીએ તે વૃદ્ધને સ્વાદિષ્ટ ભોજન કરાવ્યાં. પછી એક ઘંટ ભેટ આપી કહ્યું કે, 'ઘંટનું મોં ઘરે પહોંચીને પછી જ ખોલજો.'

ઘરે પહોંચીને વૃદ્ધે ઘંટનું મોં ખોલ્યું તો હીરા, ઝવેરાત, કિંમતી રત્ન અને માણેક નીકળ્યાં. તે રંકમાંથી રાજા બની ગયો. પોતાની ખુશી તેણે પેલી વૃદ્ધા પાસે વ્યક્ત કરી. તેને બધું બતાવીને કહ્યું કે, 'આ બધું સ્વર્ગની ચકલીએ આપ્યું છે.'

વૃદ્ધા તો દંગ જ બની ગઈ. તે પેલા ઝાડ નીચે ગઈ. ચકલીએ તેને જમાડી, એક ઘંટ આપી, ઘેર જઈને જ ખોલવા જણાવ્યું. વૃદ્ધા ઘંટ લઈને થોડે દૂર ગઈ તો ઘંટનો ભાર વધતો જ ગયો. થાકીને તે બેસી ગઈ. લાલચમાં તેણે ત્યાં જ ઘંટનું મોં ખોલી દીધું. તેમાંથી સાપ અને વીંછી નીકળ્યા. વૃદ્ધા તો ચીસાચીસ કરવા લાગી. સાપ અને વીંછીએ તે વૃદ્ધાને ત્યાં જ ઠંડી કરી દીધી.

શબ્દાર્થ

વૃદ્ધા – ડોશી ; વૃદ્ધ – ડોસો ; યુક્તિ – ઉપાય ; નિરાશ – હતાશ ; રંક – ગરીબ ; લાલચ – લોભ

શિક્ષક – વિદ્યાર્થી વચ્ચે આંતરક્રિયા

- પશુ – પક્ષીઓનાં નામોની યાદી.
- પંખીઓની વિશિષ્ટતાઓની ચર્ચા.
- પ્રસ્તુત કૃતિ વિષયક પ્રશ્નોત્તર.
- 'ચકલી બચાવો અભિયાન' વિશે માહિતી.

સ્વાધ્યાય

સ. ૧ કહો કોણ ?

૧) ભલો – ભોળો અને સીધો – સાદો – ....

૨) ઝઘડાખોર – ....

૩) મીઠું – મધુરું ગીત ગાઈ વૃદ્ધને જગાડનાર – ....

૪) પાઉડરથી ચકલીને બેભાન કરી દેનાર – ....

૫) વૃદ્ધાને ઠંડી કરી દેનાર – ....

સ. ૨ એક વાક્યમાં જવાબ લખો.

૧) આ વાત ક્યા દેશની છે ? જવાબ : ....

૨) ચકલીએ વૃદ્ધને કેવાં ભોજન જમાડ્યાં ? જવાબ : ....

૩) ચકલી વૃદ્ધને કેવી રીતે જગાડતી ? જવાબ : ....

૪) વૃદ્ધના ઘંટમાંથી શું શું નીકળ્યું ? જવાબ : ....

સ. ૩ ગીતનો ગણગણાટ તેમ નીચેનાનું શું ?

૧) માખીનો – .... ૨) સાપનો – ....

૩) વાદળનો – .... ૪) વાસણનો – ....

૫) પાંખનો – .... ૬) ઘોડાનો – ....

સ. ૪ જીવજંતુ એ જોડશબ્દ છે.

આવા બીજા જોડશબ્દ તમને આવડતા હોય તે નીચે લખો.

૧) .... ૨) ....

૩) .... ૪) ....

૫) .... ૬) ....

સ. ૫ ચકલી સાથે કોણે દગો કર્યો છે ? દગાનું ફળ તેને શું મળ્યું ?

તમે કોઈની સાથે દગો કર્યો છે ખરો ? કોઈએ તમારી સાથે દગો કર્યો છે ?

'દગો કોઈનો સગો નથી' એ વિશે વર્ગમાં મુક્ત ચર્ચા કરો.

સ. ૬ નીચેના શબ્દો જોઈજોઈને ફરીથી લખો.

૧) સ્વર્ગ – .... ૨) ઝૂંપડી – ....

૩) વૃદ્ધ – .... ૪) યુક્તિ – ....

૫) નીકળ્યો – .... ૬) દુઃખી – ....

૭) વૃક્ષ – .... ૮) સ્વાદિષ્ટ – ....

ઉપક્રમ

'ચકલી બચાવો' અભિયાન વિશેની માહિતી ઇન્ટરનેટ ઉપરથી મેળવો.
આ અભિયાનમાં તમે કઈ રીતે તમારું યોગદાન આપશો ?

હું વાંચું.... તમે પણ વાંચો

એક હતો કાગ, તેણે જોઈ લાગ,
પૂરી લીધી તાણી, ડોશી પીતી પાણી.
ઊડી બેઠો ઝાડે, ચારે ગમ ભાળે,
ડાળ ઉપર હીંચે, શિયાળ આવે નીચે.
કાગ મુખ મીઠી, પૂરી એણે દીઠી,
બોલે કાગા રાણા, તમે ખૂબ શાણા.
ગાઓ એક ગાણું, કંઠ મીઠો જાણું,
કાગ ગયો ફુલાઈ, પૂરી ગઈ ભૂલાઈ.
ગીત ગાવા મીઠું, મોં પહોળું કીધું,
પૂરી ગઈ પડી, શિયાળ ગયું ગળી.

જીવદયા અને ભૂતદયા એ જ સાચો માનવધર્મ.

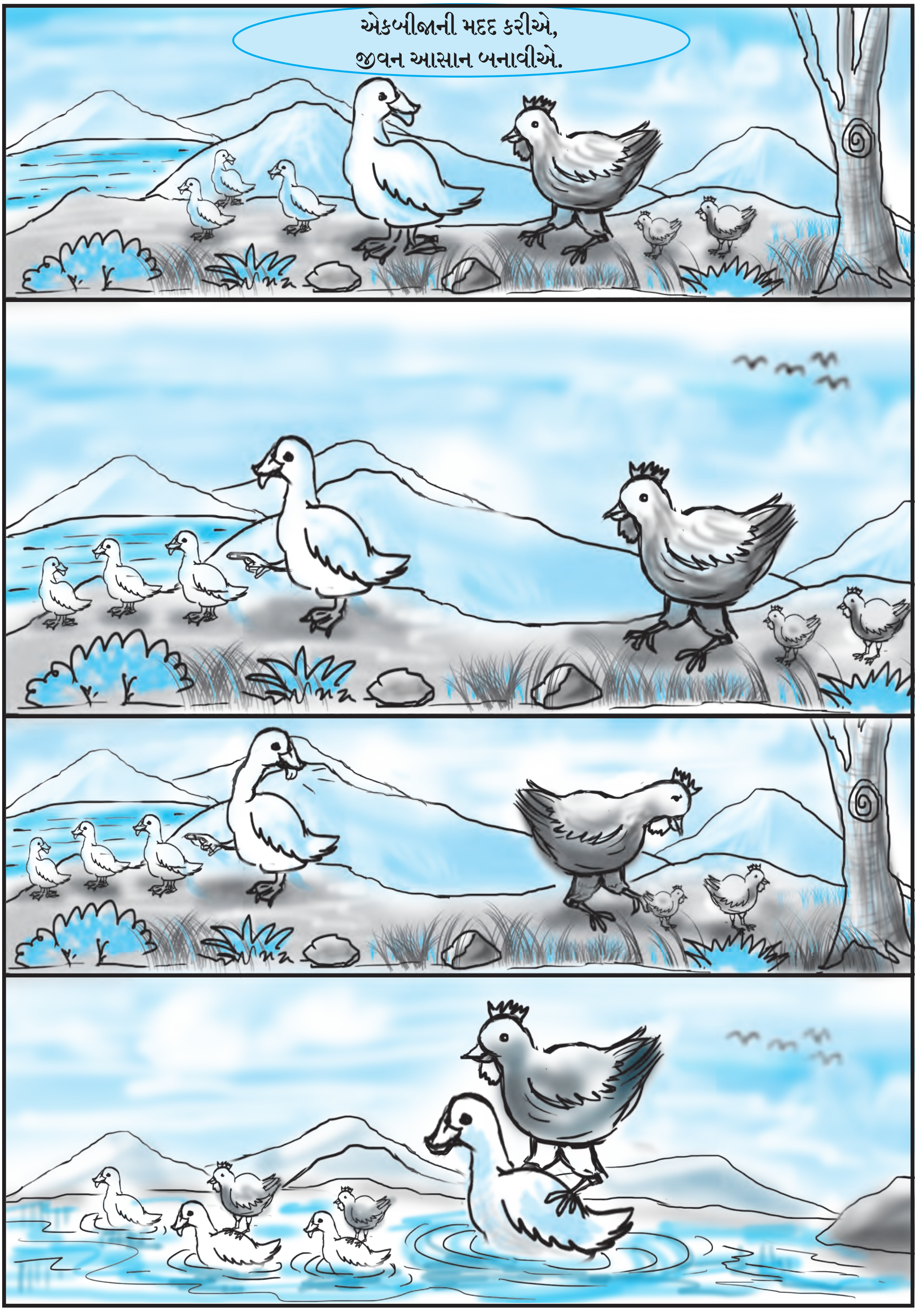

ઉપરનું ચિત્ર જોઈ તમારાં મિત્રો કે ઘરનાં સદસ્યોને તેમાંની વાર્તા કહો.

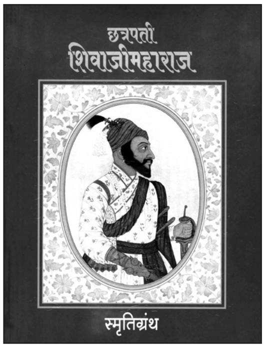

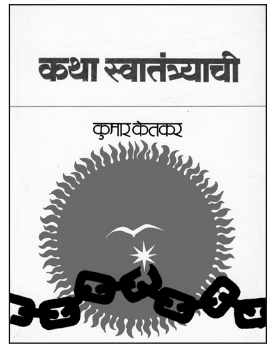

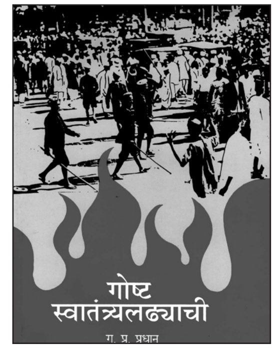

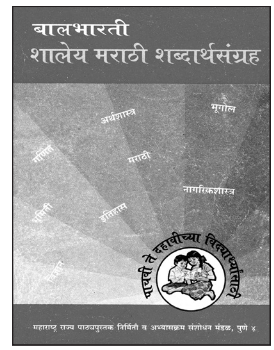

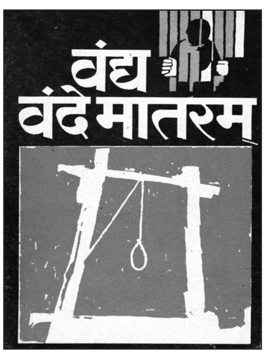

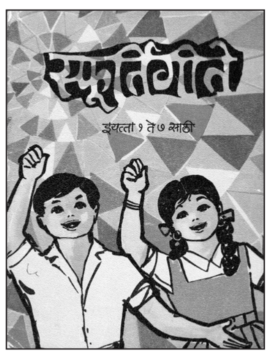

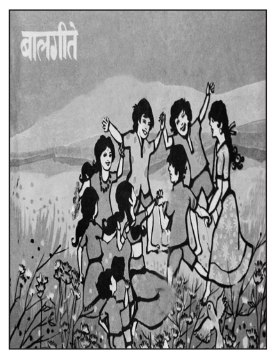

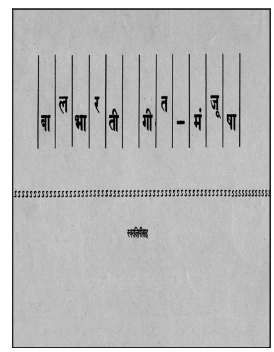

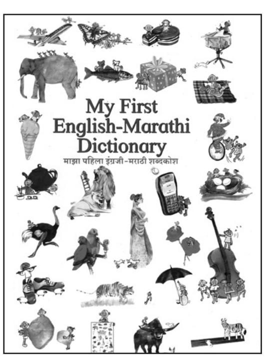

- पाठ्यपुस्तक मंडळाची वैशिष्ट्यपूर्ण पाठ्येत्तर प्रकाशने.
- नामवंत लेखक, कवी, विचारवंत यांच्या साहित्याचा समावेश.
- शालेय स्तरावर पूरक वाचनासाठी उपयुक्त.

पुस्तक मागणीसाठी www.ebalbharati.in, www.balbharati.in संकेत स्थळावर भेट द्या.

साहित्य पाठ्यपुस्तक मंडळाच्या विभागीय भांडारांमध्ये विक्रीसाठी उपलब्ध आहे.

ebalbharati

विभागीय भांडारे संपर्क क्रमांक : पुणे - ☎ २५६५९४६५, कोल्हापूर- ☎ २४६८५७६, मुंबई (गोरेगाव) - ☎ २८७७१८४२, पनवेल - ☎ २७४६२६४६५, नाशिक - ☎ २३९१५११, औरंगाबाद - ☎ २३३२१७१, नागपूर - ☎ २५४७७१६/२५२३०७८, लातूर - ☎ २२०९३०, अमरावती - ☎ २५३०९६५

મહારાષ્ટ્ર રાજ્ય પાઠ્યપુસ્તક નિર્મિતિ અને અભ્યાસક્રમ સંશોધન મંડળ, પુણે ૪૧૧ ૦૦૪.

गुजराती साहित्य परिचय इ.५ वी

₹ 25.00